

Gregori Estrada i Gamissans

(28.4.1918 - 18.3.2015)

El 18 de març de 2015 va morir a Montserrat el pare Gregori Maria Estrada i Gamissans, nat a Manresa el 28 d'abril de 1918. Durant els seus primers tres anys, va viure al mas Rossinyol de Monistrol de Calders, on continuà anant durant l'estiu fins que els seus pares decidiren dur-lo a l'Escolania de Montserrat, on passà sis anys, des del setembre de 1926 fins al setembre de 1932. Francesc Estrada —aquest era el seu nom de fonts— va tenir dos mestres excel·lents a l'Escolania que descobriren el seu talent musical i que l'ensinistraren en un terreny que no havia d'abandonar mai més. Eren el pare Àngel Rodamilans —aleshores prefecte de l'Escolania— i el pare Anselm Ferrer —que n'era director. Rebé també formació musical d'altres monjos que treballaven a l'Escolania.

El 1932, en deixar de ser escolà, Francesc Estrada ingressà al col·legi d'aspirants a monjo a Montserrat mateix, i el juliol de 1933 va passar de col·legial a novici del monestir, on rebé el nom monàstic de Gregori Maria. Al cap d'un any va fer la professió simple com a monjo de Montserrat, el 6 d'agost de 1934. I, tot seguit, començà a aprofundir en els estudis musicals que ja no havia de deixar en tota la vida. En efecte, el 1935 i el 1936 va iniciar els estudis d'òrgue al Conservatori del Liceu de Barcelona, sota la direcció de mossèn Josep Muset. A començament de juliol de 1936, va ser enviat una temporada, per motius de salut, a la residència que Montserrat tenia en aquells moments a Andorra, i allà el van sorprendre l'aixecament militar del 17 d'aquell mateix mes i la revolució a què donà lloc a tot Catalunya. De seguida va anar amb altres catalans a Torí, des d'on, passant per Gènova i per Roma, s'uní al monestir de Subiaco amb l'abat Marcet i un grup de monjos de Montserrat que havien pogut abandonar Barcelona. Juntament amb altres monjos joves es va refugiar al monestir alemany de Beuron, on fou rebut fraternalment. Durant el curs 1936-1937 va estudiar filosofia al monestir, igualment benedictí, de Maria Laach, on acudien tots els monjos de la congregació beuronesa, i tornà a Beuron durant els cursos del 1937 al 1939 per estudiar-hi la teologia.

Quan va esclatar la Segona Guerra Mundial es traslladà a Roma i, del 1939 al 1940, va fer encara un curs de teologia a la Universitat Benedictina de Sant Anselm. Mentrestant, el novembre de 1939, va tornar al monestir de Subiaco, on l'abat Marcet li va rebre la professió monàstica solemne i li va conferir els ordes menors que el preparaven per al sacerdoci. El 1941, en acabar precipitadament el curs a causa de l'entrada d'Itàlia a la guerra, va anar a Barcelona en hidroavió i es va incorporar a Montserrat, on de seguida fou ordenat prevere i va començar a actuar d'organista, una activitat que no va deixar fins al començament d'aquest segle, quan una progressiva sordesa el va anar afectant. Mentrestant, va continuar els estudis de música: va estudiar harmonia i contrapunt a Barcelona, amb els mestres Josep Barberà i Cristòfor Taltabull, i sense deixar d'ocupar càrrecs de responsabilitat a la comunitat. El 1947 passà un mes al monestir francès de Solen per treballar en els textos de música gregoriana propis de Montserrat. El 1950 va passar uns quants mesos a París i a Hendaya, on féu estudis de fuga amb Charl Koechlin i d'orgue amb André Marchal.

Del 1968 al 2002 va ser també director del cor dels monjos de Montserrat i va fer classe de cant gregorià al clero de Montserrat per instruir els monjos joves. Va tenir sempre una intensa activitat com a organista, com a promotor de la construcció d'orgues i la fosa de campanes i com a compositor de música religiosa. D'una manera especial, hem de destacar la seva gran aportació al cant litúrgic en català, a partir del moment en què, en el Concili Vaticà II, el llatí va ser substituït per les llengües vernacles tant a la missa com a l'ofici diví. Aquesta aportació no es va limitar a la composició de noves melodies, sinó que tingué una repercussió a tot el país a través de les Trobades d'Animadors de Cant per a la Litúrgia, que va iniciar el 1970.

Al costat d'aquestes intenses activitats de tipus religiós i pastoral va dur a terme també un treball d'estudi dels antics músics de l'Escolania de Montserrat i, durant molts anys, va intentar trobar una nova interpretació dels cants i les danses del segle XIV del *Llibre vermell de Montserrat*, del qual el 1978 va promoure l'execució en col·laboració amb l'Escolania de Montserrat i altres grups, i el 1979, la va promoure a Montserrat, Barcelona, França, Alemanya i Rubí. Poc abans de morir, havia enllestit el text definitiu del llibre que preparava sobre aquest tema, que suscitarà sens dubte controvèrsies entre els musicòlegs.

Amb aquests antecedents no és estrany que el 17 de gener de 1974 formés part de la sessió fundacional de la Societat Catalana de Musicologia i que el 1979 n'esdevingués el segon president —càrrec que ocupà fins al 1991. Durant aquests anys va publicar algun article i algunes necrologies al *Butlletí* de la Societat que s'afegiren a altres treballs que havia anat publicant a Catalunya i a l'estranger, en general breus i de to divulgatiu.

El 18 de desembre de 1992 va ser elegit membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut, amb el perfil de musicologia, però al cap d'un any ja esdevingué emèrit i mai no ha tingut una intervenció destacada en les tasques de la corporació, bé que n'ha seguit amb interès les vicissituds i ha votat escrupolosament per correu sempre que calia.

De caràcter seriós i d'una certa rigidesa en les seves conviccions, era alhora una persona afable i servicial, gran patriota i treballador infatigable. A la darrerria de la seva vida es veié molt disminuït, no solament per la sordesa a què ja m'he referit, sinó també per problemes de salut que l'obligaren a anar en cadira de rodes i l'allunyaren de la vida comunitària. No perdé, però, mai el bon humor i treballà fins al darrer dia de la seva vida. Els que l'hem conegut de prop i l'hem estimat no l'oblidarem mai.

Text llegit pel senyor Josep Massot i Muntaner en el Ple del dia 23 de març de 2015

Carles Miralles i Solà

(25.5.1944 - 29.1.2015)

E l 29 de gener, el nostre amic Carles Miralles va morir. Tenia just setanta anys, s'acabava de jubilar i ens consta que no volia anar-se'n tan aviat. Va néixer el 1944 a Barcelona; va estudiar a la Universitat de Barcelona, va ensenyar a la Universitat de Barcelona i es va jubilar a la Universitat de Barcelona, és a dir, es va moure professionalment durant tota la vida a la Universitat de Barcelona, de la qual va ser vicerector en el primer mandat democràtic del doctor Badia (1981-1986) i va ocupar en diverses ocasions el càrrec de cap del Departament de Grec. Es pot dir que la gran majoria —fora de poques excepcions— de professors que avui ensenyen al Departament de Grec han estat deixebles seus.